

اطلاع رسانی برای آمادگی در شرایط اضطراری

راہبردهایے برای بازتوانے مردم در برابر فجایع

نویسندگان:

دیمون بے کوپولا، ارین کے مالونے

مترجم:

مہدی جاوید

سرشناسه	: کاپولا، دیمون پی.
عنوان و نام پدیدآور	: Coppola, Damon P اطلاع‌رسانی برای آمادگی در شرایط اضطراری: راهبردهایی برای بازتوانی مردم در برابر فجایع/ نویسندگان دیمون پی‌کوپولا، ارین‌کی مالونی؛ مترجم مهدی جاوید.
مشخصات نشر	: تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۳۰ص.
شابک	: 978-600-93625-8-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: . Communicating emergency preparedness : strategies for creating a disaster resilient public, c2009
موضوع	: اورژانس -- مدیریت
موضوع	: اطلاع رسانی خطر
شناسه افزوده	: مالونی، ارین کی.
شناسه افزوده	: Maloney, Erin K.
شناسه افزوده	: جاوید، مهدی، ۱۳۵۷ -، مترجم
رده بندی کنگره	: HV551/2/ ك 2 الف 6 1392
رده بندی دیویی	: ۳۶۳/۳۴۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۸۳۲۱۲

■ **نویسندگان:** دیمون پی کوپولا، ارین کی مالونی

■ **مترجم:** مهدی جاوید

■ **ناظر علمی:** دکتر عباسعلی تسنیمی

■ **ویراستار ادبی:** حمیدرضا شهروسوند

■ **بازخوان:** سید محمد ارفعی

■ **طراح جلد:** سید وحید دشتیان مقدم

■ **صفحه آرا:** زهرا طاهری

سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران

نشانی: انتهای غربی بزرگراه جلال آل احمد، نرسیده به بزرگراه آیت الله اشرفی اصفهانی، نبش نهم شمالی سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران

تلفن: ۴۴۲۴۴۰۴۰ **فکس:** ۴۴۲۷۲۰۰۹

پست الکترونیک: rsc.tdmmo@gmail.com / journal@tdmmo.ir

تیراژ: ۱۰۰۰

تاریخ و نوبت چاپ: بهار ۱۳۹۲

لینوگرافی و چاپ: چاپخانه اسری

فهرست کله

مقدمه ◀ ۱۳

فصل ۱: آمادگی مردم هنگام وقوع فاجعه ◀ ۱۹

فصل ۲: مدیریت خطر، شرایط اضطراری و فجایع ◀ ۶۵

فصل ۳: برنامه آمادگی - مرحله اول: برنامه ریزی اولیه ◀ ۱۰۳

فصل ۴: مرحله دوم: تعیین راهبرد برنامه ◀ ۱۶۳

فصل ۵: اجرا و ارزیابی برنامه ◀ ۲۲۹

فصل ۶: پشتیبانی از برنامه ◀ ۲۵۰

فصل ۷: مطالعات موردی آموزش عمومی مدیریت شرایط اضطراری ◀ ۲۹۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
۱۹	فصل ۱: آمادگی مردم هنگام وقوع فاجعه: در نظریه و در عمل
۱۰	مقدمه
۲۴	درآمدی بر علوم ارتباطات
۲۹	بازاریابی اجتماعی
۳۳	فرایند آمادگی عمومی برای مقابله با فجایع: رویکرد سیستمی
۳۶	اهداف بلند مدت و کوتاه مدت
۵۰	توجه به مسائل کلان تر: ارتباطات به عنوان یکی از اجزای راه حل کلان تر
۵۷	الزامات برنامه آموزش عمومی
۶۰	خطرات شکست در اطلاع رسانی خطر
۶۱	نتیجه
۶۲	منبع
۶۵	فصل ۲: مدیریت خطر، شرایط اضطراری و فجایع
۶۵	مقدمه
۶۸	مفاهیم اساسی در مدیریت شرایط اضطراری
۷۵	مدیریت خطر
۷۷	مدیریت شرایط اضطراری و فجایع: کارکردهای مدیریت شرایط اضطراری
۸۱	مدیریت شرایط اضطراری و فجایع: ساختار مدیریت شرایط اضطراری
۸۹	اقدامات آمادگی دولتی
۹۰	آمادگی افراد و بخش تجاری
۹۱	مدیریت و کنترل حوزه مأموریتی: تعریف مسئولیت
۹۳	آمادگی عموم در شرایط اضطراری چیست
۹۵	مزایای آموزش عمومی
۱۰۰	نتیجه
۱۰۱	منبع

عنوان

صفحه

۱۰۳	فصل ۳: برنامه آمادگی - مرحله اول: برنامه ریزی اولیه
۱۰۳	مقدمه
۱۰۵	تعریف مشکل
۱۲۷	بازار پژوهی
۱۲۹	تحقیق در مورد برنامه های موجود و تجزیه و تحلیل شکاف
۱۳۰	تعیین امکان سنجی پروژه
۱۳۱	تعیین اهداف واقع بینانه
۱۳۵	تشکیل گروه برنامه ریزی و همکاری
۱۵۷	تهیه پیش نویس برنامه مشارکت
۱۵۷	مدیریت پروژه
۱۵۹	نتیجه
۱۶۰	منبع
۱۶۳	فصل ۴: مرحله دوم: تعیین راهبرد برنامه
۱۶۳	مقدمه
۱۶۴	افتتاح پروژه
۱۶۶	راهبرد برنامه
۱۷۹	انتخاب شرایط، مجراهای ارتباطی و روش های مناسب
۱۹۴	انتخاب مجراها و روش های ارتباطی
۲۰۴	انتخاب پیام دهندگان
۲۰۷	طراحی و توسعه محتوای پیام
۲۱۴	ایجاد مطالب هدفمند
۲۱۸	هنجارهای اجتماعی
۲۱۹	طراحی مطالب
۲۲۰	برنامه ریزی فعالیت ها و رویدادها
۲۲۲	ایجاد جدول زمانی پروژه
۲۲۲	ایجاد طرح جامع ارتباطات
۲۲۳	آزمایش و تنظیم مطالب برنامه
۲۲۴	نتیجه
۲۲۵	منبع
۲۲۹	فصل ۵: اجرا و ارزیابی برنامه
۲۲۹	مقدمه
۲۲۹	راه اندازی برنامه
۲۳۱	رسانه ها
۲۳۳	ارزیابی
۲۳۴	بی طرفی در ارزیابی

۲۳۵	توجیه برای ارزیابی
۲۳۶	ارزیابی فرایند
۲۳۷	طرح تجربی و نیمه تجربی
۲۴۷	نتیجه
۲۴۹	منبع
۲۵۰	فصل ۶: پشتیبانی از برنامه
۲۵۰	مقدمه
۲۵۵	انواع حمایت از برنامه
۲۵۷	منابع حمایتی
۲۸۲	اجرای راهبرد جمع آوری کمک های مالی
۲۸۳	عوامل راهبرد جمع آوری کمک های مالی
۲۸۷	درخواست برای نیروی انسانی
۲۹۲	نتیجه
۲۹۳	منبع
۲۹۵	فصل ۷: مطالعات موردی آموزش عمومی مدیریت شرایط اضطراری
۲۹۵	موضوع: برنامه چند فرهنگی آمادگی در برابر فاجعه
۲۹۷	موضوع: برنامه چند فرهنگی آمادگی در برابر فاجعه
۲۹۸	موضوع: آماده سازی کودکان برای شرایط اضطراری
۲۹۹	موضوع: آموزش سازمان دهی شده برای جوامع
۳۰۱	موضوع: برنامه آموزشی - سرگرمی کودکان
۳۰۳	موضوع: آمادگی برای فاجعه در نهادهای مذهبی
۳۰۴	موضوع: آموزش آمادگی زلزله به جمعیتی که انگلیسی زبان دوم آنهاست
۳۰۵	موضوع: آمادگی در سطح شهر
۳۰۶	موضوع: برنامه داوطلبانه آمادگی در شرایط اضطراری
۳۰۸	موضوع: آموزش آمادگی شرایط اضطراری در مدارس
۳۱۰	موضوع: آمادگی شرایط اضطراری در حمل و نقل عمومی
۳۱۱	موضوع: آمادگی کودکان در برابر فاجعه توسط سازمان فدرال مدیریت فاجعه
۳۱۲	موضوع: آمادگی در برابر فاجعه در مدارس
۳۱۳	موضوع: آمادگی برای شرایط اضطراری در محله
۳۱۴	موضوع: مشارکت عمومی و خصوصی برای آمادگی در برابر فاجعه
۳۱۶	موضوع: آموزش عمومی ملی
۳۱۸	ضمیمه: وب سایت ها و راهنماهای قابل دانلود بر روی اینترنت

پیشگفتار

پیشینه وقوع حوادث و بلایای طبیعی در جهان به درازای تاریخ بشر است. هیچ جایی از دنیا مصون از این حوادث نبوده و نیست. همه جوامع در برابر عوارض بلایای طبیعی، حوادث ناشی از استفاده از فناوری و خطرات ایجاد شده توسط انسان آسیب پذیر هستند. در این میان، بلایای طبیعی منحصر به زلزله نبوده و مواردی چون طوفان، سیل، آتش سوزی وسیع، خشکسالی و ... را نیز شامل می‌گردد.

کشور ایران در کمربند جهانی زلزله قرار دارد و به همین سبب زلزله وجه غالب و اصلی بلایایی است که هر چند یکبار نقطه ای از کشورمان را در معرض آسیب و بحران قرار می‌دهد. همچنین وجود نقاط جمعیتی متراکم به ویژه در پایتخت، ایران را به کشوری آسیب پذیر در برابر زلزله تبدیل کرده است؛ به طوری که هر ساله شاهد وقوع فاجعه ای در گوشه از این سرزمین پهناور هستیم. از جمله این حوادث می‌توان به وقوع زلزله در شهرهای سلماس، بندرعباس، بوئین زهرا، طبس، رودبار و منجیل، لار، زلزله مصیبت بار بم، ورزقان و زلزله‌های پیاپی اخیر در استانهای جنوبی، جنوب شرقی کشور اشاره کرد.

بعد از زلزله، سیل را می‌توان یکی از حوادث بحران زا در کشور به شمار آورد؛ افزایش بی‌رویه جمعیت، ساخت و سازهای شهری و گسترش آن تا حاشیه شهرها بدون برنامه ریزی مناسب و در نظر گرفتن استانداردهای ملی و جهانی، پیشگیری و مقابله با بحران و حوادث مترقبه و غیرمترقبه، احتمال بروز فاجعه و خسارت را دوچندان کرده است. در هر جامعه این خطرات همه روزه منجر به وقوع حوادثی که از نظر بزرگی و شدت متفاوتند،

می‌شود و حتی پتانسیل تبدیل شدن به فاجعه را نیز دارند. هر کدام از جوامع به تناسب موقعیت و وضعیتی که دارند، اقدامات و فعالیت‌هایی را به منظور کاهش خطرات و کسب آمادگی انجام می‌دهند تا عواقب ناشی از بروز اینگونه حوادث را به حداقل برسانند.

از سوی دیگر مدیران بحران جزء اولین کسانی هستند که در خط مقدم بحران قرار داشته و باید پاسخگوی ماموریت‌ها و مسئولیت‌های متنوعی که در قبل، حین و پس از بحران بر عهده دارند، باشند. بنابراین مدیران شرایط اضطراری و اولین پاسخ‌دهندگان در جامعه نیز همانند گروه‌های منتخب مردمی در امور مدیریت بحران، نیازمند اطلاعات، دانش و آموزشی هستند تا قادر به ادراک این مهم باشند که چه اقداماتی را قبل و حین و پس از شرایط اضطراری باید انجام دهند. دانش، اطلاعات و آموزش‌های ارائه شده می‌بایست منعکس‌کننده خطر واقعی بوده و براساس نیازها، اولویت‌ها، توانایی‌ها و متناسب با درک آنها طراحی شود و کارایی و اثربخشی و در نهایت بهره‌وری آنها آزمایش شده باشد.

سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران بر حسب ماموریت و وظائف ذاتی خود و با امعان نظر به خلاء موجود و فقدان منابع علمی غنی در داخل کشور در زمینه تالیف و ترجمه کتاب، به منظور گسترش فرهنگ ایمنی و توسعه دانش مدیریت بحران، بررسی مطالعات تطبیقی و ترجمه کتب تخصصی این حوزه را با تاکید بر چرخه مدیریت بحران (پیش‌بینی و پیشگیری، آمادگی، مقابله، ترمیم و بازتوانی) در دستور کار خود قرار داده است. کتبی که در این راستا ترجمه شده و در اختیار علاقمندان قرار گرفته، از جمله منابع مهمی است که برای جامعه علمی، پژوهشگران، اساتید دانشگاه‌ها، مراکز علمی، متخصصان و مدیران در سطح مناطق و نواحی شهرداری‌های کشور بسیار حائز اهمیت بوده و قابل بهره‌برداری تخصصی و مدیریتی و بعنوان منابع دانشگاهی برای اساتید، پژوهشگران و دانشجویان حوزه مدیریت بحران محسوب می‌شود. در این خصوص تلاش شده، کتبی برای ترجمه انتخاب شوند که تلفیق نظر و عمل و کاربرد عملی تجربه‌های آموخته شده را در بر داشته باشند. این مجموعه از کتب، ابزار ارزشمندی برای تبادل درس‌های آموخته شده در سطح جهان و در میان گروه‌های منتخب مردمی در امور بحران، افراد حرفه‌ای در این زمینه و مدیران بحران محسوب می‌شود.

در نهایت می‌توان ادعان داشت که مطالعه این مجموعه از کتب تخصصی-کاربردی و مدیریتی

در حوزه مدیریت بحران باعث افزایش شناخت و کسب اطلاعات از تجربیات سایر کشورها نسبت به انواع حوادث و نحوه مواجهه با هر کدام از آنها در رویارویی با بحران جایگاه و اهمیت و نقش مدیریت، برنامه ریزی جامع و عملیاتی در خلال بروز حوادث غیرمترقبه، تعهدات سازمان در قبال مردم حادثه دیده، نقش و ضرورت روابط سازمانی در کاهش اثرات و خسارات ناشی از حوادث و ... شده و شناخت و آگاهی به سزایی در خواننده ایجاد می کند . در ترجمه این اثر افزون بر مترجم محترم، اساتید و همکاران گرانقدری در به ثمر نشستن آن تا مرحله انتشار، نقش داشته اند که از آنها تقدیر می شود .

عزیزاله رجب زاده

رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران